

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОЇ БАЗИ БАНКІВ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто шляхи формування ресурсної бази банків за рахунок вкладних операцій. Відмічено взаємозв'язок депозитної бази зі стабільністю грошово-кредитного ринку в Україні. Досліджено сутність та особливості депозитної бази банків та проаналізовано сучасне становище і перспективи розвитку банків.

Аннотация. Рассмотрены пути формирования ресурсной базы банков за счет вкладных операций. Отмечена взаимосвязь депозитной базы со стабильностью денежно-кредитного рынка в Украине. Исследована сущность и особенности депозитной базы банков и проанализированы современное положение и перспективы развития банков.

Annotation. The article deals with formation of the resource base of banks through deposit operations. Attention is drawn to the correlation between the deposit base and the stability of the monetary and credit market in Ukraine. The essence and characteristics of the deposit base of banks are studied and the current situation and prospects of the bank development are analyzed.

Ключові слова: банківська система, депозити фізичних осіб, депозити юридичних осіб, депозитна база, ризик, вклад.

Діяльність банків та масштаби їх операцій залежать від обсягу ресурсів, якими вони володіють. Більшість ресурсів банку формуються завдяки залученню коштів. Саме депозитні вклади відіграють важливу роль у формуванні ресурсної бази банку і слугують мірилом довіри та визнання діяльності банку вкладниками. Перехід від адміністративно-командних методів управління банківською системою до економічних посилює роль конкуренції та зумовлює необхідність урахування потреб клієнтів грошово-кредитного ринку, розробки та реалізації ефективної депозитної політики [1]. Тому тема статті є актуальною.

Проблеми розвитку депозитних операцій для формування ресурсної бази банку аналізували у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці: Врублевський О. С., Дмитрієва О. М., Кириленко В. О., Ковшар А. І. та ін. [1 – 4].

Метою статті є проблеми розвитку депозитних операцій у сучасних умовах господарювання вітчизняної економіки, причини виникнення ризиків у діяльності банків при здійсненні депозитних операцій та визначення перспективних напрямів розвитку банківської системи України (БСУ).

Об'єкт дослідження – депозитна база банків.

Предмет дослідження становить узагальнення сучасного стану депозитної діяльності банків.

Розвиток банківської системи спричинив загострення конкуренції між банками за ресурси та ефективні напрями їх розміщення. Це призвело до поступового зниження прибутковості банківської діяльності. Тепер для успішного функціонування та розширення діяльності банківської установи недостатньо залучати кошти за нижчою ціною, а розміщувати за вищою, для цього необхідно створювати ефективну систему менеджменту банку. Для підтримки своєї конкурентоспроможності банки вимушені пропонувати своїм клієнтам усе нові послуги, застосовувати різноманітні фінансові інструменти та розширювати свою діяльність [4].

У банківській практиці України для налагодження депозитних послуг згідно з вимогами ринкової економіки велике значення має розробка і впровадження системи депозитних рахунків. До головних елементів цієї системи належать: форми депозитних розрахунків, режими здійснення депозитних операцій, порядок розміщення коштів на депозитах; умови їх вилучення, встановлення строків зберігання коштів, регулювання величини процентних виплат [3]. Ринок депозитних вкладів на сьогоднішній день достатньо насичений. Усі програми, які вимагає ринок, уже на ньому присутні. А ринок сьогодні вимагає лояльних умов і максимальних ставок. Тому нові високотехнологічні продукти поки що для нашої країни не актуальні. Це такі продукти, як комбінація банківських внесків зі страховими продуктами та інші складніші програми. Наприклад, в Україні не дуже активно працює програма довгострокових накопичувальних депозитів строком на 10 – 20 років, тобто на такому рівні, як це відбувається в розвинених європейських країнах. В Україні більше користуються попитом короткострокові депозити – строком до двох років. Безумовно, банки сьогодні можуть, виходячи зі своїх можливостей, запропонувати депозити строком на 10 років. Але, по-перше, процентна ставка по них буде нижча, ніж та, що існує по внесках строком на рік. По-друге, населення психологічно ще не готове до таких довгострокових внесків. Депозити серед населення, звичайно, потрібні, адже альтернатив не існує. Люди розуміють, що інфляція буде у будь-якому випадку – розмістять вони гроші на депозит чи ні. Але, помістивши гроші в банк, можна хоча б нівелювати вплив інформації і хоча б нічого не втратити [4].

Сьогодні депозити – це не спосіб заробітку, а швидше засіб зберегти те, що є, з найменшими втратами для себе. Хоча при високих відсотках заробити також можливо. Згідно з останніми дослідженнями, більшість принаймні отримує назад вкладені кошти, навіть якщо втрачає на відсотках [5].

Банківська система України знаходиться на етапі сегментації ринку банківських послуг між окремими банківськими інститутами, яка, у свою чергу, забезпечується відповідною політикою комерційних банків. Проведений аналіз дозволив визначити еволюцію банківської діяльності на ринку заощаджень та систематизувати особливості даних процесів в Україні. Визначено тісний взаємозв'язок між розвитком депозитного ринку та процесами стабілізації

грошової одиниці, грошово-кредитного ринку, зростанням грошових доходів населення та соціально-економічним зростанням загалом.

Важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умови відсутності фінансового ринку як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особлива увага звертається на фінансові аспекти діяльності банку. Забезпечення фінансової стабільності банку в сучасних умовах базується на використанні механізму банківського менеджменту, складовою якого є депозитна політика банку.

Таким чином, ефективність управління та функціонування банку значною мірою визначається ефективністю реалізації депозитної політики. У кожній країні розробляються принципи регулювання і стимулювання банківського ринку. Час показує, що необхідно знаходити абсолютно нові підходи і, на погляд автора, банківські і фінансові інститути мають розглядатися не самі по собі, а як фундамент національної економіки. І з цієї точки зору стійкість фінансових інститутів, їх рентабельність буде найважливішим показником не лише для фінансової системи країни, а для економіки в цілому, тобто ефективність банківської системи має оцінюватися інтегрально – з погляду її функцій у національній або світовій економіці. Це радикально інший підхід до фінансово-банківської системи, який дасть можливість переглянути взаємозв'язок з реальним сектором економіки і домогосподарствами.

Наук. керівн. Азізова К. М.

Література: 1. Врублевський О. С. Громадянин і банк: депозитні операції / О. С. Врублевський. – К. : ТОВ "ІКЦ Леста", 2010. – 44 с. 2. Дмитрієта О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / О. А. Дмитрієва // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 17–19. 3. Кириленко В. Депозитна політика комерційного банку / В. Кириленко / Банківська справа. – 2005. – № 2. – С. 42–50. 4. Ковшар А. І. Шляхи удосконалення депозитної політики на сучасному етапі / А. І. Ковшар // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 42–45. 5. Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.